

FILOLOGIA CATALANA (curs 2004-2005)

ASSIGNATURA

28646 Fonologia i Morfologia Catalanes

Cicle

2

Total crèdits

10,5

Tipus d'assignatura

obligatòria

semestral

Professors

Eulàlia Bonet

DESCRIPCIÓ GENERAL, OBJECTIUS I REQUISITS PREVIS

Descripció detallada i aprofundida de l'estructura fonològica i morfològica del català, que es farà sobre la base dels coneixements adquirits a les assignatures de primer cicle *Llengua catalana I*, *Llengua catalana II* i *Lingüística*. Es farà èmfasi en la motivació fonètica dels processos fonològics, en la distinció entre fenòmens regulars, fenòmens amb grau divers de fossilització i fenòmens esporàdics, i també en el grau de variació dels fenòmens.

Objectius

A final de curs s'hauran de poder analitzar fonèticament, fonològicament i morfològicament seqüències diverses del català, s'hauran de poder justificar les anàlisis proposades i s'haurà de saber distingir la tipologia de fenòmens esmentada en l'apartat anterior.

ESBÓS DEL TEMARI

1. Introducció: Vocals, consonants i propietats suprasegmentals. Els mètodes d'anàlisi fonètica. Forma subjacent i forma fonètica. Tipus de processos fonològics. Diferències entre els processos lèxics i els processos postlèxics. Els trets distintius i la noció de classe natural; correspondència articulatòria dels trets. L'estructura interna dels mots. Altres elements lèxics. L'al·lomorfa.
2. Estructura sil·làbica: Estructura interna de la síl·laba. L'escala de sonicitat. Maximització d'obertures i resil·labificació. Estructura sil·làbica impròpia i reparació: epèntesi vocàlica; epèntesi final i vocals de gènere.
3. Processos lèxics relacionats amb el vocalisme: Característiques articulatòries i acústiques de les vocals; el timbre vocàlic. Accent lèxic i desaccentuació. La reducció vocàlica en els dialectes del català. El tractament dels casos especials i la indeterminació de la forma subjacent en casos sense alternança. Reaccentuació per sufix pla i obertura de vocals mitjanes.
4. Processos lèxics relacionats amb el consonantisme: Elisió de r i n finals; context d'aplicació, abast del fenomen i variació; presència o absència de r a la forma subjacent de l'infinitiu. Africació i ensordiment finals; motivació fonètica. Assimilació de punt d'articulació de nasals dintre del mot i simplificació de grups consonàntics; obligatorietat i opcionalitat en la simplificació; variació dialectal. Assimilació i coarticulació.
5. Processos postlèxics relacionats amb el consonantisme: sonorització de fricatives i africades i assimilació de sonoritat; indeterminació de la forma subjacent en els casos sense alternança. Assimilació de punt d'articulació d'oclusives i nasals i assimilació de mode d'articulació. L'efecte d'assimilació total. Factors que determinen la variació en les assimilacions.

6. Altres fenòmens: La distribució de les consonants ròtiques. El fenomen de l'espírització; caràcter fonètic. Alternances vocàliques i consonàntiques derivades d'al·lomorfa.

7. La flexió: Flexió nominal: el gènere gramatical i les vocals de gènere; la forma subjacent dels morfemes de gènere i de nombre; defectivitat i invariabilitat. Flexió verbal: flexió verbal regular i irregular: conjugació, temps, mode, persona i nombre; la segona conjugació: vocal temàtica i epèntesi; al·lomorfa verbal i enclisi.

8. Derivació: derivació per sufixació: tipus principals; els mots derivats de radicals verbals. Prefixos tòncics i prefixos àtons; la derivació zero. Radicals polimorfèmics. Els límits entre derivació i composició.

9. Composició i altres sistemes de formació de mots: compostos sense nucli, compostos amb nucli a la dreta; compostos amb components simètriques i altres tipus de compostos. Mots reduplicatius i mots truncats.

10. Cliticització: Mot i grup clíctic. Enclisi i proclisi. Clíctics no pronominals (determinants, preposicions, complementadors i auxiliars). Els clíctics pronominals; font i funció, alteracions en la forma, restriccions d'ordre i de concurrència; canvis de clíctic. La variació dialectal.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia bàsica

Bonet, Eulàlia i Maria-Rosa Lloret (1998). *Fonologia catalana*. Barcelona: Ariel.

Mascaró, Joan (1986). *Morfologia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Recasens, Daniel (1993). *Fonètica i fonologia catalanes*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Solà, Joan, Maria Rosa Lloret, Joan Mascaró i Manuel Pérez Saldanya (eds.). *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 1 [fonètica i fonologia; morfologia]. Barcelona: Empúries.

Bibliografia complementària

Recasens, Daniel (1986). *Fonètica descriptiva del català*. Barcelona: IEC.

Recasens, Daniel i Maria Dolors Pallarès (2001). *De la fonètica a la fonologia. Les consonants i assimilacions consonàntiques en català*. Barcelona: Ariel.

Wheeler, Max W., Alan Yates, Nicolau Dols (1999). *Catalan: A Comprehensive Grammar*. London, New York: Routledge.

TUTORIES INTEGRADES

La tutoria integrada es realitzarà bàsicament pel Campus Virtual, però es requerirà almenys una sessió presencial (al despatx) a cada estudiant. Les activitats que s'hi duran a terme seran de repàs dels aspectes teòrics i pràctics del programa.

FORMA D'AVUACIÓ

L'avaluació es farà a partir de la puntuació obtinguda en un examen final i dels resultats de les sessions pràctiques, que inclouran tres exercicis puntuats.